

Nr 893

Av herr **Thylén m. fl.**, *angående katastrofberedskapen mot störningar i eldistributionen.*

(Lika lydande med motion nr 764 i Första kammaren)

Under de senaste fem åren har eldistributionen i Sverige drabbats av ett flertal mycket omfattande driftstörningar på grund av höst- och vinterstormar. För detaljabonnenterna i skogsbygderna fick avbrotten ofta ett eller flera dygns varaktighet. Trots tidigare försök att åstadkomma effektivare katastrofberedskap fick den senaste svåra orkanen, som inträffade i september 1969, allvarligare konsekvenser än något oväder haft på länge. Den förorsakade inte bara trädfall och andra mekaniska skador i en helt annan omfattning än tidigare utan även saltbeläggningar på utomhusställverkens och kraftledningarnas isolatorer, som medförde ett stort antal överslag med övergående eller bestående fel på anläggningarna. Västsverige blev svårast drabbat. På några få timmar blev rikets andra stad, Göteborg, i det närmaste lamslagen. Kommunikationssystemet fungerade inte, fastigheternas värmesystem sattes ur funktion och vattentillförseln upphörde.

Med anledning av stormarna under åren 1964—1967 tillsatte Centrala driftledningen, CDL, de kraftproducerande företagens samarbetsorganisation, i början av år 1967 en särskild kommitté för att analysera de inträffade störningarna. Kommitténs arbete resulterade bl. a. i en övergång från friledningar till plastisolerade hängkablar för lågspänning samt i en förstärkning av kraftföretagens beredskapsorganisation. Trots detta medförde septemberstormen 1969 svårare konsekvenser än någon av de tidigare stormarna under 1960-talet, beroende på den kraftiga saltbeläggningen, som nedsatte isolationsförmågan hos porslinsisolatorerna. Med anledning därav har CDL ånyo tillsatt en kommitté för att inkomma med förslag till ytterligare åtgärder, varvid speciellt saltstörningarna skall studeras i ett par särskilda arbetsgrupper. Våra hittillsvarande erfarenheter ger emellertid för handen att nu aktualiserade åtgärder inte är tillräckliga som ett skydd mot framtida katastrofer.

I stället för att söka utforma ett skydd mot störningar av de i vårt land mycket långa distributionsnäten bör planeringen inriktas på att söka åstadkomma en mera ändamålsenlig lokalisering av de elproducerande anläggningarna, så att dessa kan förläggas i anslutning till de större städerna. På det sättet kan den sårbara trafiken med öppna linjer frångås. Samtidigt

krävs emellertid vid en dylik koncentration av elkraftsproduktionen en väsentligt bättre beredskap, som förmår att skydda storstäderna mot katastrofer av den art vi redan upplevt. Förbud mot friledningar mellan kraftverk och närbelägna större städer är i det sammanhanget en önskvärd åtgärd. Under alla förhållanden bör nuvarande överföringsanordningar beredskapsmässigt göras väsentligt säkrare. Därjämte krävs en satsning på mobila s. k. jetturbinanläggningar, som redan prövats i både USA och Norge. Denna och även andra åtgärder bör ingå som led i den totala planeringen av landets behov av en effektivt fungerande elproduktion. Ekonomiska insatser från statens sida för att stimulera till närlokalisering av värmekraftverk till storcentra och vitala industriplatser m. m. bör övervägas i detta sammanhang.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa,

1) om utredning om och förslag till en sådan lokalisering av värmekraftverk och sådana elöverföringsanordningar att katastrofberedskapen underlättas, samt

2) om utredning av möjligheterna att införa mobila jetturbinanläggningar för elproduktion i syfte att effektivisera katastrofberedskapen.

Stockholm den 28 januari 1970

B.-O. Thylén (m)

Nils Carlshamre (m)

Ove Nordstrandh (m)

Gunnar Oskarson (m)
